

ליל שבת קודש פרשת בא ה'תשס"א

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ב, המדבר מן המצוה לדון כל אחד לכף זכות, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו), דע כי צריך לדון את כל אדם לכף זכות, ואפילו מי שהוא רשע גמור, צריך לחפש ולמצוא בו איזה מעט טוב, שבאותו המעט אינו רשע, ועל ידי זה שמוצא בו מעט טוב, ודן אותו לכף זכות, על-ידי-זה מעלה אותו באמת לכף זכות, ויוכל להשיבו בתשובה, וזה בחינת (תהלים ל"ז): "ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו", היינו שהפסוק מזהיר לדון את הכל לכף זכות, ואף-על-פי שאתה רואה שהוא רשע גמור, אף-על-פי-כן צריך אתה לחפש ולבקש למצוא בו מעט טוב ששם אינו רשע, וזהו ועוד מעט ואין רשע, שצריך אתה לבקש בו עוד מעט טוב שיש בו עדיין, ששם אינו רשע, כי אף-על-פי שהוא רשע, איך אפשר שאין בו מעט טוב עדיין, כי איך אפשר שלא עשה איזה מצוה או דבר טוב מימיו, ועל-ידי-זה שאתה מוצא בו עוד מעט טוב ששם אינו רשע, ואתה דן אותו לכף זכות, על-ידי-זה אתה מעלה אותו באמת מכף חובה לכף זכות, עד שישוב בתשובה על-ידי-זה, וזהו ועוד מעט ואין רשע, על-ידי שמוצא בהרשע עוד מעט טוב, ששם אינו רשע, על-ידי-זה והתבוננת על מקומו ואיננו, היינו כשתתבונן ותסתכל על מקומו ומדרגתו, ואיננו שם על מקומו הראשון, כי על-ידי שמוצאין בו עוד מעט טוב, איזה נקדה טובה, ודנין אותו לכף זכות, על-ידי-זה מוציאין אותו באמת מכף חובה לכף זכות, והתבוננת על מקומו ואיננו, כמו כן הוא אצל האדם בעצמו, שצריך לדון את עצמו לכף זכות, ולמצוא בעצמו איזה נקדה טובה עדיין, כדי לחזק את עצמו שלא יפול לגמרי, חס ושלום, רק אדרבא יהיה את עצמו, וישמח את נפשו במעט הטוב שמוצא בעצמו, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה ענין זה לדון את כל אדם לכף זכות, וגם את עצמו, הוא עיקר ויסוד גדול בכל חיי האדם, וכשאדם קונה מדה זו בנפשו, אזי כל ימי חייו עוברים בצורה אחרת לגמרי, ויכול לקרב המון נפשות רבות אל הקדושה, ולהחזירם בתשובה שלימה לפניו יתברך, כי עיקר הסיבה שאדם סובל צער

ומרירות בימי חייו, הוא מחמת שאינו דן את עצמו לכף זכות, ואינו מוצא נקודות טובות בעצמו, ונדמה לו שהוא הכי גרוע והכי פחות, ולא יצליח כלל בכל ימי חייו, וזה גורם לו ייאוש ודכאון, וחייו מרורים מאד, ומיד שאינו דן את עצמו לכף זכות, גם את אחרים אינו דן לכף זכות, ונדמה לו שכולם רעים ואין להם תקוה, ובוזה נועל בפניהם דלת התשובה, ואין סיבה לקרבם כלל, אבל כשאדם מתחיל למצוא נקודות טובות בעצמו ובאחרים, ואומר תמיד לעצמו, הן אמת שמצד אחד יש לי חסרונות וכשלונות, אבל מצד שני יש לו המון נקודות טובות, וברוך השם אני יהודי, ועשיתי איזה מעט טוב מימי, ומתחיל להרים ולהגביה את עצמו, אזי לאט לאט יוכל לחזור בתשובה, וכן כשמסתכל על אחרים ומוצא בהם נקודות טובות, הרי יכול לדבר על לבם, ולהראם את גודל יופי ופאר של מעשיהם הטובים, ולהכניס בהם תקוה טובה שגם הם יכולים לחזור בתשובה, וכך יחזירם בתשובה באמת, וכמו שפעם אמר מוהרנ"ת ז"ל, "אם היינו מקיימין דברי רביז"ל בשלמות, לדון את כל אחד ואחד לכף זכות, היינו יכולים להחזיר את כל העולם כולם בתשובה", ולכן אשרי ההולך בדרך זו של רביז"ל, לדון את כל הבריות לכף זכות, כי אזי יזכה לחיות חיים טובים ונעימים באמת.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שאף על פי כן צריכין לזכור תמיד את דברי רביז"ל (ספר המדות אות מריבה סי' א') אין מלמדין זכות על המסית, כי כל זמן שאדם חוטא לעצמו, מחמת התגברות יצרו, אזי בוודאי יכולים ללמד עליו זכות, ומצוה ללמד עליו זכות, כי בוודאי יש בו איזה נקודה טובה ששם אינו רשע, אבל מיד שאחד חוטא ומחטיא את הרבים רחמנא ליצלן, וכל מוח מחשבתו הוא איך להכשיל ולהסית אחרים, הרי אין עליו לימוד זכות כלל, כי הרי הוא מסוכן מאד, עוד יותר מרוצה נפשות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה כ"א סי' ה') קשה המחטיאו יותר מההורגו, כי ההורג בן אדם רחמנא ליצלן, בוודאי עוונו גדול מאד, אבל הרגו רק פעם אחת, ובין כך ובין כך הלא צריכין למות, אבל המחטיאו הרי הורגו פעמים אין מספר, כי בכל פעם שהוא חוטא הרי מנתק נשמתו משורשה העליון, וגורם מיתה לו ולדורות אחריו רחמנא ליצלן, שהרי הסיתם מדרך ה' ומדרך התורה, ולכן אסור ללמד עליו שום זכות, רק לגלות ולפרסם רשעו ברבים, ולהזהיר לכל נשמות ישראל שיתרחקו ממנו בתכלית הריחוק ולא יתקרבו אליו כלל, ובוזה מציל נשמות ישראל מרעות רבות רחמנא ליצלן, וזכותו גדול מאד בשמים, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את מצות קידוש החודש, שבזמן הסנהדרין, כששני עדים

ראו את חידוש הלבנה, היו באים לבית דין ומעידים לפניהם מה שראו, ובית דין אומרים מקודש מקודש, ומסביר מוהרנ"ת ז"ל (ליקוטי הלכות השכמת הבוקר הלכה א') שסוד קידוש החודש הוא גילוי הנ"ל של רביז"ל, למצוא נקודות טובות בתוך כל אחד ואחד מישראל, ולדון אותם לכף זכות, כי עם ישראל נמשלים ללבנה, וכמו שהלבנה דייקא כשהיא באה לתכלית המיעוט, נולד מחדש ומתחיל להתגדל, כן עם ישראל בשעה שבאים לתכלית המיעוט, אזי מיד נתהפכים ומתחילים להתגדל ולבא לתכלית העליה, וקידוש החודש מתחיל עם נקודה קטנה ומעוטה מאד, שמיד שרואים אפילו הנקודה הכי קטנה, מצוה לבא לבית ולהעיד עליה, ואזי הבית דין אומרים מקודש מקודש, והנקודה קטנה של הלבנה היא בחינת הנקודה קטנה שיש בתוך כל אחד מישראל, שהיא גם כן בתכלית המיעוט, אבל מיד שמכירים את מעלתה וחשיבותה, ובאים להצדיקים שבדור, שהם בחינת הבית דין, ומעידים עליה, אזי הצדיקים יודעים איך להגדיל ולפאר הנקודה, עד שגוזרים ואומרים מקודש מקודש, היינו שיתקדשו חייהם מחדש, ויתחילו לסגל עוד המון נקודות טובות, עד שיבואו לשלימות האור, שהוא בחינת סיהרא בשלימותא, ואפילו שאחר כך יתמעט ויתקטן, אבל על ידי הלימודים של הצדיקים, יכולים בכל פעם להתחיל מחדש, ולסגל מצוות ומעשים טובים, עד שיאיר לפניהם באור גדול.

ולכן מצות קידוש החודש היא אחד מן המצוות שנתקשה בה משה רבינו, עד שהראה לו הקדוש ברוך הוא את הלבנה בחידושה, ואמר לו, "כזה ראה וקדש", וכן נתקשה משה במצות מחצית השקל, וכן נתקשה במצות עשיית המנורה (מדרש תנחומא פרשת שמיני), ויש להבין למה דייקא בשלש מצוות אלו נתקשה משה רבינו עליו השלום יותר מכולם? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, וכולם יש להם קשר ושייכות זה לזה, כי הנה למצוא נקודות טובות בתוך כל אחד ואחד מישראל, הוא בוודאי עבודה קשה וכבידה מאד, כי לאו כל אדם זוכה לעינים טהורות ומזוככות, שיכול לראות את הטוב שיש בתוך כל אחד מישראל, בפרט כשהנקודה קטנה ומעוטה מאד, ורק הצדיקים הגדולים, שכבר ביטלו ישות גופם לגמרי, וכל מוחם ומחשבתם הוא רק להכליל בו יתברך, ולקרב את כל העולם כולם אליו יתברך, הם זוכים למצוא הנקודה טובה שיש בתוך כל אחד מישראל, והם יכולים להיות השליח צבור האמיתי (כמבואר בהמשך תורה זו של רביז"ל), לכן בתחילה נתקשה משה רבינו, איך יכולין למסור דבר כזה לכלליות ישראל, למצוא טוב בכל אחד ואחד, הלא לא כולם זוכים לסגל מצות ומעשים טובים כדבעי, ובזה הראה לו הקדוש ברוך הוא הלבנה בחידושה, לפנות ערב עם שקיעת החמה, שאפילו אם יהיה רק נקודה קטנה וזעירה מאד, דבר שכמעט אין ניכר כלל, גם אז

יכולים לקדש הלבנה, ולומר עליו מקודש מקודש, כי גם מנקודה קטנה מאד, יכולין להתקדש, ולהגדיל את הנקודה, עד שיגיע אל שלימות האור באמת.

וזהו גם מצות מחצית השקל, שנצטוו כל אחד מישראל לתרום מחצית השקל לעבודת המשכן, וגם על זה נתקשה משה רבינו מהו צורתה, עד שהוציא לו הקדוש ברוך הוא מטבע של אש מתחת כסא כבודו ואמר לו (שמות ל') "זה יתנו", כי הנה מובא במפרשי התורה (עי' אלשיך הקדוש פרשת תשא, ולקוטי הלכות ציצית הלכה ז' אות ט') למה נצטוינו על מחצית השקל דייקא, ולא על שקל שלם? ותירצו, שהענין בזה שיכיר כל אחד ואחד מישראל שהוא רק מחצית בלי חבירו, וכדי להשלים את עצמו, הוא מוכרח להתאחד עם עוד אחד מישראל, כי כל אחד מישראל חשוב מאד בעיניו יתברך, שהרי יש בכל אחד נקודה טובה מה שאין בחבירו, ועל ידי שמבטל את ישותו, ומכיר את חסרונו, שהוא רק חצי, ובהתאחדותו עם חבירו ישלים את עצמו, כי יש לחבירו נקודה טובה שיכול ללמוד ממנו, על ידי זה יכול לגשת על עבודת המשכן, ולעבוד את הקדוש ברוך הוא כראוי, וזהו ענין מטבע של אש שהראה לו הקדוש ברוך הוא, היינו לשרוף ולבער את כל התאוה והחשק אל הזהב בעצמה, ורק להסתכל על שורש הזהב שהוא גוונין עלאין (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ה), ולהכיר שהזהב נמשך מאותו מקום שהנפש באה משם (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ח), ולהבין ולהעריך את הנפש של כל אחד מישראל, ועל ידי זה יכולים לגשת לעבוד את הקדוש ברוך הוא באמת, נמצא שענין של מחצית השקל הוא גם כן עבודת מציאת נקודות טובות בכל אחד מישראל, ולדון אותם לכף זכות.

וזהו גם כן מצות עשיית המנורה, כי במנורה היתה מ"ט פרקים, גביעים ופתורים ופרחים וכו', וכולם היו צריכין ליעשות מעשת אחת של זהב, ומובא בדברי מוהרנ"ת ז"ל (ליקוטי הלכות ראש חודש סוף הלכה ז') שהמ"ט פרקים של המנורה מכוונים נגד המ"ט אותיות שבשמות י"ב שבטי י"ה, שאף על פי שכל אחד ואחד יש לו ענין ונקודה המיוחד לו, אף על פי כן כולם בשורשם אחדות אחד, ובאים מעשת אחד, מתחת כסא כבודו יתברך, ואסור להפריד ביניהם כלל, ולכן גם בעשיית המנורה נתקשה משה רבינו, איך יזכה לאחד את כולם, ולהכניס דעת זאת בהם, שכל אחד ואחד יסבול את חבירו וידון אותו לכף זכות, עד שאמר לו הקדוש ברוך הוא שיזרוק את הזהב לתוך האש, ויצא המנורה מאיליה, כי מיד שזורקים את גשמיים הזהב לתוך האש, ומנקים את עצמו מכל נגיעה פרטית, אזי יכולים להתאחד עם כולם, ולדון את כל אחד לכף זכות, והשם יתברך יזכינו לקנות מדה זו בעצמינו בשלימות, ונזכה לדון את עצמינו ואת חבירינו תמיד לכף זכות, עדי נזכה לחזור

בתשובה שלמה לפניו יתברך, ולהכליל בו יתברך לגמרי, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת בא ה'תשס"א

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה י"ב מבעל תפילה דף שמ"ה עיין שם.

והגבור הנ"ל היה הולך ומתקרב אליהם בכל פעם, והתחיל לשלח אליהם גבוריו מה הם רוצים, כדרכו כנ"ל, והיה עליהם פחד גדול, ולא היו יודעים מה לעשות, ויעצו אותם אנשים סוחרים שלהם, היות שהיו במדינה, שכל בני המדינה הם כולם אלקות, ונוסעים עם מלאכים, דהיינו שכל אנשי אותה המדינה מקטן ועד גדול הם כולם עשירים מופלגים, עד שהקטן שבהם הוא גם-כן אלוק לפי מעותם (כי הקטן שבהם הוא עשיר מופלג, ויש לו כל-כך כשיעור הקצוב לאלוק אצלם וכנ"ל), וגם נוסעים עם מלאכים, כי הסוסים שלהם הם מכוסים בעשירות גדול בזהב וכיוצא, עד שכסוי של סוס אחד עולה לסך של מלאך שלהם, נמצא שנוסעים עם מלאכים, שקושרים שלשה זוגות מלאכים אל העגלה ונוסעים עמהם, בכך צריכין לשלח אל אותה המדינה, ומשם יהיה להם עזרה בודאי, מאחר שכל המדינה הם כלם אלקות (כל זה היתה עצת הסוחרים שלהם), והוטב הדבר בעיניהם מאד, כי היו מאמינים, שבודאי יהיה להם ישועה משם, מאחר שהם כולם אלקות כנ"ל.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והגבור הנ"ל היה הולך ומתקרב אליהם בכל פעם, והתחיל לשלח אליהם גבוריו מה הם רוצים, כדרכו כנ"ל, והיה עליהם פחד גדול, ולא היו יודעים מה לעשות, כי כשמדת הדין הולכת ומתקרבת אל האדם, אזי גם כל הונו ורכושו לא יציל אותו ביום רעה, בבחינת (משלי י"א) בוטח בעשרו הוא יפול, ומה גם שלפעמים לאט לאט עשירותו מתחיל

להתמעט ולהתדרדר, ואזי נכנס בו פחד ודאגה גדולה, איך ינצל ממדת הדין, ואלמלא היה לו שכל, היה שב עד מכהו, ומכיר שהשם יתברך שולח לו מדת הגבורה, כדי שישוב בתשובה שלימה, וכיר את כבודו יתברך.

ויעצו אותם אנשים סוחרים שלהם, וכאן היה הטעות שלהם, שהלכו לקבל עצה מאנשים סוחרים שלהם, שאינם יכולים לעזור לעצמם, ואיך יעזרו לאחרים, בבחינת (תהלים קמ"ו) אל תבטחו בנדיבים כבן אדם שאין "לו" תשועה, היינו שאין לו תשועה לעצמו, ואיך יעזור לאחרים, כי עצות של אנשי עולם הזה, הם רק עצות של עולם הזה, שאין מועילים כלום, מה שאין כן העצות שמקבלים מצדיק, הם עצות של עולם הבא, שיעזרו לאדם בכל ענין, בזה ובבא לנצח, ולכן הזהיר אותנו רבינו"ל (ספר המדות אות עצה ס"א) אל תשאל עצה אלא ממי שיודע סתרי תורה, כי מי שיודע סתרי תורה, ודבוק בפנימיות התורה, שהוא אלקותו יתברך המאיר בתוך התורה, הוא יכול ליתן לך עצה נכונה מעלמא דאתי, איך להצליח בכל דבר שבעולם.

היות שהיו במדינה, שכל בני המדינה הם כולם אלקות, כי נכנסו כל כך לתוך תאוה זו של כסף, עד שמי שיש לו כסף עושים ממנו אלקות ואליל ממש, מה שבאמת הוא רק טיפה סרוחה, נבער מדעת, ויש לו שגעון גדול (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' ס"ד), ואיך יחכה לקבל ממנו עצה.

ונוסעים עם מלאכים, דהיינו שכל אנשי אותה המדינה מקמץ ועד גדול הם כולם עשירים מופלגים, עד שהקמץ שבהם הוא גם-כן אלוך לפי מעותם (כי הקמץ שבהם הוא עשיר מופלג ויש לו כל-כך כשיעור הקצוב לאלוך אצלם וכנ"ל), וגם נוסעים עם מלאכים, כי הסוסים שלהם הם מכוסים בעשירות גדול בזהב וכיוצא, עד שכסוי של סוס אחד עולה לסך של מלאך שלהם, נמצא שנוסעים עם מלאכים, שקושרים שלשה זוגות מלאכים אל העגלה ונוסעים עמהם, וגם היום רואים את זה אצל עשירים מופלגים, שיש להם כמה מיני רכבים, העולים הון תועפות, וסכום הכסף שמשפחה אחרת יכולה לחיות ולהאכיל ילדיהם לשנה שלימה, הם מכניסים בתוך הסוסים שלהם, היינו הרכב שלהם, ונדמה להם כאילו רוכבים על מלאכים, כי יש להם הסוג הכי חדש והכי משוכלל, ומרגישים כאילו רוכבים באויר השמים, בשעה שיש משפחות חסרי לחם, שהיו מחיים עצמם עם ארוחה הגונה אם היו נותנין להן, אבל קשה מאד להסביר את זה לעשירים, כי אינם מאמינים שיש אנשים במצב כזו, וצועקים שאין מציאות כזה היום, ולכולם יש

וכו', ומי יכול להוכיח להם שיש משפחות עניות במצב גרוע כזה, ויכולים להציל אותם מרעבון ממש, כי תאות הכסף והעשירות מעוורת את העינים, ואינם יכולים להסתכל ולהתבונן במצבם של אחרים.

בכך צריכין לשלח אל אותה המדינה, ומשם יהיה להם עזרה בודאי, מאחר שכל המדינה הם כלם אלקות (כל זה היתה עצת הסוחרים שלהם), והושב הדבר בעיניהם מאד, כי היו מאמינים, שבודאי יהיה להם ישועה משם, מאחר שהם כולם אלקות כנ"ל, כי האדם חושב שינצל ממדת הדין על ידי הכסף והזהב שלו, או על ידי חבירו העשיר שבודאי יעזור לו, אבל לבסוף נתברר לו שחבירו בשר ודם כמוהו, ואינו יכול לעזור לו כלל, ולכן למה לסמוך עליו ולקבל לבסוף אכזבה גדולה, יותר טוב לברוח מיד אל הקדוש ברוך הוא, ולבקש ממנו ישועה שהוא מקור של כל הכסף והזהב, וכמו שכתוב (חגי ב') לי הכסף ולי הזהב נאום ה' צבאות, והשם יתברך יזכינו לקבל שפע דקדושה מלמעלה, שפע רוחני ושפע גשמי, ונזכה להיות קשורים ודבוקים בו יתברך כל ימי חיינו, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת בא תשס"א

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים גוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רס"א, המדבר מהתרחקות שהוא תכלית ההתקרבות, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כשנופל אדם ממדרגתו, ידע שמן השמים הוא, כי התרחקות תחילת התקרבות, על-בן נפל, שיתעורר יותר להתקרב להשם יתברך, ועצתו שיתחיל מחדש ליכנס בעבודת ה' כאילו לא התחיל עדיין כלל מעולם, וזה כלל גדול בעבודת ה' שצריכין ממש בכל יום להתחיל מחדש, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן, סוד נורא בכל תהלכי חיי האדם בזה העולם, והוא ענין הירידה שהיא לצורך עלייה, וההתרחקות שהוא תחילת ההתקרבות, כי הנה מבואר בספרים הקדושים בשם הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שענין הירידה והתרחקות מוכרח לכל אדם בעבודת השם, מחמת שתענוג תמידי אינו תענוג, ואלמלא היה האדם תמיד עומד על מדריגה אחת, דבוק וקשור בו יתברך, הרי היתה כל דביקותו מתיישן ומתקרר אצלו, ולא היה מרגיש בה שום חיות, ולכן מן השמים מפילין את האדם ממדריגתו, ומרחיקים אותו קצת, כדי שיתעורר יותר להתקרב אל השם יתברך, ואזי ירגיש תענוג וחיות חדש בכל פעם שהוא מתקרב, והוא כמו גלגל החוזר, שבכל פעם שצריך לעלות למדריגה יותר גבוה, מרחיקים אותו באיזה ענין, ויש לו נפילה, כדי שיתקרב ויעלה בעלייה יותר גבוה, בבחינת (שבת ק"ב.) אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ב), ולפני כל מדריגה הוא מוכרח לשבר הדמיונות והבלבולים שיש שם, ולא מספיק מה ששבר כבר הדמיונות של המדריגה הקדומה, ובוה טועים החסידים הרבה, שנדמה להם שנפלו באיזה ירידה, ועל ידי זה אכזרו כל הקדושה שלהם, ובאמת הכל מן השמים, כדי שיתעורר לעשות תשובה מחדש ויעלה במדריגה יותר גבוה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ה), וזה שייך אפילו אצל צדיקים גדולים וגבוהים במעלה מאד, כי גם הצדיקים עושים תמיד תשובה על תשובה, כי עושין תשובה על שהתגשמו השגות אלקותו יתברך ביום האתמול, כי כפי השגתם של היום, הרי כל העבודה שמקודם בושה וחרפה להם, ומתביישים למה לא הבינו אתמול מה שמבינים היום, ועושים על זה תשובה, נמצא שגם אצל הצדיקים הכי גדולים שייך ירידה ונפילה, וצריכין לעשות תשובה ולהתחיל מחדש, וזה גורם להם להתעלות בכל פעם יותר ויותר, עד שזוכים להשגות עצומות ונוראות, אשרי להם.

וזהו ענין נטילת ידים ורגלים מן הכיור בכל פעם שנכנס הכהן לעשות העבודה בבית המקדש, ואפילו אם רק יצא לשעה, כשחוזר לעשות העבודה צריך ליטול ידיו מחדש (רמב"ם הל' ביאת מקדש פרק ה' הלכה ה'), כי ענין נטילת ידים הוא להראות על ההתחדשות של העבודה, ועל שם זה נוטלין ידים בבוקר כשקמים מן השינה, וכדוגמת הכהן שנכנס לעבודה (וכמוכא בבית יוסף אורח חיים סי' ד' בשם תשובת הרשב"א סי' קצ"א) כי נעשינו בבוקר בריה חדשה, ואנחנו נכנסים לעשות את העבודה מחדש, ולכן צריכין לרחוץ את ידינו ורגלינו מכל עסקי עולם הזה ולהכניס עצמינו בעבודתו של מקום, ולכן צריכין לדקדק לומר פרשת הכיור לפני התפילה בשחרית ובמנחה, שהם נגד התמיד של שחרית ותמיד בין הערבים, כי לפני שאנחנו נכנסים לעבודתו של מקום, עלינו ליטול את ידינו ולחדש עצמינו בעבודתו יתברך.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שעוצם תשובת הצדיקים שעושים בכל פעם קשה לנו להשיג, כי אין מוצאין בעצמם שום חטא ועון גמור לעשות תשובה, ועושים תשובה על הנסתרות והנעלמות מהם, וכמו שמסופר על הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע (כמובא בספר הקדוש "אמרי יוסף"), שהרבי ר' אלימלך זי"ע הכנים אצבעות ידיו לתוך אש לשורפם, לעשות תשובה אולי טיפח על שדי אמו בשעת יונקו ממנה, ורק בדרך נס חזר עור לקרום על אצבעותיו כבתחילה, וגם על אחיו הקדוש הרבי ר' זושא זי"ע מספרים שעשה כן, אבל לא שלט האור באצבעותיו, והתחיל להוכיח ולבנות את עצמו, "זושא, זושא, ראה איזה איש מגושם אתה, שאין האש רוצה לגשת אליך, ובורח ממך ממש... כי הצדיקים האמיתיים כל כך שפלים ומבוזים בעיניהם, עד שתמיד עושים תשובה, ומתחילים לעסוק בעבודת ה' כאילו לא התחילו כלל מעולם, וכמו שפעם מצאו את רביז"ל בסוף ימיו שוכב על הקרקע בפישוט ידים ורגלים, ובוכה אל הקדוש ברוך הוא על פי הפסוק (תהלים קי"ט) תעיתי כשה אובד בקש עבדיך וגו', שהחזיק את עצמו כמו שה אובד מן הרועה, שמבקשת מהרועה שיחזור ויחפשנה (עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"ו), כי כן דרך הצדיקים לסלק כל דעתם וחכמתם לגמרי, ולהבין שלפי גדולתו יתברך עדיין לא יודעים כלום, ולא התחילו להשיג שום השגה כלל, ועל ידי זה מתעוררים להתחיל מחדש לגמרי, כאילו לא התחילו כלל מעולם, וזהו ירידה לצורך עלייה, והתרחקות לצורך התקרבות, ועל ידי זה זוכים להגיע אל מה שזוכים להגיע, אשרי להם.

וזהו לימוד עצום לכל אדם בכל זמן, שאף פעם לא יתייאש משום ירידה ונפילה שעובר עליו, כי עליו לדעת שהכל מן השמים, שיתחיל ויתעורר מחדש, ואפילו מי שרוצה לקדש את עצמו בכל מיני קדושות, ולזכות לטהרת המוחין ולקדושת הברית, ודייקא אז עובר עליו נסיונות קשות ומרות, ונופל אל מה שנופל, גם אז לא יפול בדעתו כלל, ויידע שהכל מן השמים, כדי שיתחיל מחדש כאילו לא התחיל כלל מעולם, ועל ידי שיהיה עקשן גדול, ויעשה בכל פעם התחלה חדשה, כאילו לא התחיל כלל מעולם, על ידי זה סוף כל סוף יזכה ליכנס אל שערי הקדושה באמת, ולעלות ולהתעלות בעבודת השם יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את מצות קידוש החודש, שהיא המצוה הראשונה שנצטוו בה ישראל, וכמו שכתוב (שמות י"ב) החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה, ויש להבין למה נצטוו ישראל דייקא על מצוה זאת לראשונה בהיותם מצרים, שנראה כאילו היא הקדמה והתחלה לכל שאר מצוות התורה, ויש

לה קשר ליציאת מצרים? ולפי דברי רביו"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה ענין קידוש החודש, וכל סדר י"ב חדשי השנה, הוא ענין התחדשות ימי האדם בכל עת ובכל זמן, שבכל פעם צריך להתחיל כמו שלא התחיל כלל מעולם, כי זהו טבע הלבנה, שבשעת המולד היא נקודה קטנה מאד, ולאט לאט היא מתגדלת עד שמגיעה לשלימותה, אבל אחר כך היא הולכת ומתמעטת עוד הפעם עד שמתעלמת לגמרי, וזהו ממש ענין תהלך חיי האדם הנ"ל, שכל ימי חייו עולה ויורד, עולה ויורד, וכל הירידה היא רק תכלית העליה, כדי שיתחיל עוד הפעם מחדש, כאילו לא התחיל כלל מעולם, ולכן עם ישראל מונין השנה לימות הלבנה, לא כמו אומות העולם שמונין השנה לימות החמה, כי אצל אומות העולם הנתונים תחת הטבע והמזל, כל יום הוא בדיוק כמו יום הקודם, ואין שום התחדשות כלל, כמו החמה שזורחת ושוקעת באותו ענין כל יום, אבל אצל הלבנה, בכל יום ויום יש שינויים, או שמתגדלת או שמתקטנת, ואף פעם אינה נשארת באותו מעמד כידוע, וזהו חיי איש הישראלי, שתמיד עולה ויורד, וכל תכלית הירידה הוא רק לבא לידי עליה, כדי שיזכה לקדש ולחדש את נקודתו הטובה, ולומר עליו מקודש מקודש, ולכן מובן מאד למה נצטוו ישראל במצוה זאת לראשונה, ובשעת יציאתם ממצרים דייקא, כי אז ביציאת מצרים נהיו לעם, וכמו שכתוב (דברים ד') או הנסה אלהים לקחת לו גוי מקרב גוי וגו' ככל אשר ה' אלהיכם במצרים לעיניך, ואז נבחרו להיות עם סגולה מכל העמים, וכמו שאמר הקדוש ברוך הוא לישראל בשעת קבלת התורה, (שמות י"ט) והייתם לי סגולה מכל העמים וגו', כי על שם זה יצאו ממצרים, כדי לקבל את התורה, וכמו שכתוב (שמות ג') בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה, ולכן מיד גילה להם הקדוש ברוך הוא את סוד דרך החיים, שהוא ענין ההתחדשות בכל פעם מחדש, שתמיד נכנסים בתוך מיצרים וצמצומים שונים, שהם בחינת שיעבוד מצרים, והקדוש ברוך הוא מוציא אותנו בכל פעם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (פסחים קט"ז:) חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, וזהו בכל יום ויום ממש, כי על שם זה יש מצות זכירת מצרים כל יום ערב ובוקר, כדי להזכיר אותנו, שבכל משך ימי חיינו אנחנו נכנסים למצרים ויוצאים משם, שהרי הירידה היא לצורך עליה, וכמו שאמר הקדוש ברוך הוא ליעקב אבינו (בראשית מ"ו) אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה, "אנכי" הוא התורה הקדושה, בבחינת (שמות כ') אנכי הוי"ה אלהיך", והתורה נכנסת עמנו בתוך מצרים, שהוא כלליות כל המיצרים והדחקות שיש לנו בימי חיינו, והתורה יוצאת עמנו, כי מיד שמוצאים את הקדוש ברוך הוא בתוך כל פרט של ימי חיינו, אנחנו זוכים לצאת מן המיצר והדוחק, ולראות אור גדול בימינו ושנותינו.

ולכן מובן למה בעשרת הדברות פתח הקדוש הוא ואמר, אנכי הוי"ה אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, ושואלין המפרשים, למה לא פתח הקדוש ברוך הוא ואמר, אנכי הוי"ה אלהיך אשר ברא שמים וארץ, שלכאורה הנם של בריאת שמים וארץ, שהוא יש מאין, יותר גדול מהנם של יציאת מצרים שהוא יש מיש? אבל על פי הנ"ל מובן הענין מאד, כי בודאי הנם של בריאת שמים וארץ היה מופת יותר גדול, אבל בזה עדיין לא נתגלה מעלת נשמות ישראל, ואיך שהם עם סגולה להקדוש ברוך הוא, אבל ביציאת מצרים, שניסה אלקים לקחת לו גוי מקרב גוי באותות ובמופתים וגו', בזה נתגלה עוצם מעלת וחשיבות ישראל, ואיך הם עם סגולה מכל העמים, שהוא דבר שלמעלה מן השכל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"א), כי איך אפשר להבין בשכל למה בחר הקדוש ברוך הוא בעם זה יותר מכולם, אבל מיד שבחר בנו השם יתברך, והוציאנו ממצרים ונתן לנו את התורה, הרי עלינו לחדש עצמינו בכל עת ורגע, ולהתקרב אליו יתברך יותר ויותר, שזהו מצות קידוש החודש, שנצטוונו עליה מיד בצאתנו ממצרים, לחדש עצמינו תמיד בכל עת, והיא הקדמה לכל שאר מצוות התורה.

ולפי זה גם מובן מאד את דברי רש"י הקדוש בהתחלת התורה (בראשית א') אמר רבי יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם, שהיא מצוה ראשונה שנצטוו ישראל, ומה טעם פתח בבראשית? משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים, שאם יאמרו אומות העולם לישראל ליסטים אתם שכבשתם ארצות שבעה גוים, הם אומרים להם כל הארץ של הקדוש ברוך הוא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו, ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו, עיין שם, ויש להבין למה באמת היה צריך להתחיל את התורה עם מצות החודש הזה לכם? ואם הוא מעלה כל כך גבוה, למה באמת מקדימין את כל סיפורי מעשה בראשית? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי באמת התחלת התורה היא בוודאי מהמצוה הראשונה של קידוש החודש, שניתנה לעם ישראל במצרים, ללמד אותם התחדשות בעבודת השם יתברך ובקיום התורה, ואיך שכל החיים הוא בדרך ירידה ועליה, ירידה למצרים, ויציאה מתוכה, ועל ידי זה באים להר סיני לקבל את התורה, שבשבילה היתה כל הבריאה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (שבת פ"ח.) על הפסוק (בראשית א') ויהי ערב ויהי בוקר יום "הששי", תנאי התנה הקדוש ברוך הוא עם מעשה בראשית שיקבלו את התורה ביום ששי בסיון, ועל שם זה הכנים הקדוש ברוך הוא את עם ישראל לארץ ישראל, לקיים שם את כל מצוות התורה בשלימות, ועם ישראל וארץ ישראל הם ענין אחד, וכמבואר במדרש (תנחומא ראה) שעם ישראל הם עם הנבחר, וארץ ישראל הוא ארץ הנבחר,

והכנים הקדוש ברוך הוא את עם הנבחר אל ארץ הנבחר כרצונו, אבל על כל זה היה יכול להיות טענה לאומות העולם, מאיפוא קבלתם הזכות הזוה, להיות עם הנבחר להקדוש ברוך הוא, וליכנס לארץ הנבחרת, ומהו היחוס שלכם יותר מאתנו? ולכן התחיל התורה עם בראשית ברא אלהים וגו', על שם כח מעשיו הגיד לעמו, היינו שמקודם נקבע מפורש בתורה שרק הקדוש ברוך הוא בעל הבית יחידי של העולם, כי הוא בראה כרצונו, ולכן ברשותו ליתן את ארץ ישראל לאשר ישר בעיניו, ואף אחד לא יכול לערער בדבר, כי הוא ענין של סגולה שהוא למעלה מן השכל, ואי אפשר לשום בריה להתערב בה כלל, נמצא שעל ידי בריאת העולם מתגלה כח מעשיו של הקדוש ברוך הוא, שברשותו לבחור עם וארץ לחלקו ולנחלתו, כפי הישר בעיניו, ועל ידי יציאת מצרים מתגלה איך שעם ישראל הוא העם הנבחר הזה, שהקדוש ברוך הוא בחר בנו מכל העמים, נמצא שמעשה בראשית ויציאת מצרים וקידוש החודש קשורים זה בזה, ובא זה וגילה על זה, והבן היטיב.

וזהו דברי הבעל הטורים ריש פרשת בראשית, בראשית ברא, בנימטריא ברא"ש השנ"ה נבר"א (העולם), כי כפי שיטת רבי יהושע (ראש השנה י"א.) בניסן נברא העולם, שהוא ראש השנה לחדשי השנה, וכמו שכתוב (שמות י"ב) ראשון הוא לכם לחדשי השנה, וכל תכלית הבריאה היתה שעם ישראל יצאו ממצרים, ויקבלו את התורה, ויתחדשו עצמם תמיד בעבודת השם יתברך, כמו מדת הלבנה, שכשהיא באה לתכלית המיעוט, אז דייקא נולדה מחדש ומתחלת להתגדל, וזהו מדת רבי יהושע שהוא ראשי תיבות (ישעיה כ"ז) י'קומו ו'הקיצו ו'ירננו ש'וכני ע'פר, שהוא יורד אל כל אלו ששוכנים בעפר ממש, ומעורר ומקיץ אותם מן השינה, שיעשו התחלה חדשה בעבודת השם יתברך (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז'), שזהו מה שהראה הקדוש ברוך הוא למשה רבינו את הלבנה בחידושה עם שקיעת החמה, ואמר לו כזה ראה וקדש (מוכא בפרש"י פרק י"ב פסוק ב'), היינו בשעה שמתחיל החושך וההסתרה ליכנס, ואדם מגיע לסף הייאוש חס ושלום, אזי דייקא יראה לו כח הלבנה שנולד ונתחדש מחדש, ועל ידי זה יקום בהתחדשות חדש לעבוד את הקדוש ברוך הוא כראוי, והשם יתברך יזכינו להתקרב אל צדיקים אמיתים שלומדים עמנו דרך ההתחדשות, ונזכה להתחדש תמיד בכל יום בעבודת השם יתברך, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

